Չ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1779 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1904 — 21 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1904

ՎՕ ՓԱՐԱՅ
ՏՆՕՐ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ
ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, ՊԱՊ ՈՒԼԻ ՃԱՆՏԷՈՒՐ, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՎՕ ՓԱՐԱՅ
ارمنيجه سورهانتاق غزتهسى صاحب امتيازى د. جيولك
باب عالى جاده‌سى نومرو ٢٠
DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN
SOURHANTAG
20, Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ — ԱՆ ՀԱՅԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՐՁԱԿՈՒԹԻՒՆ — ԱՐՏԱՔԻՆ — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ — ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ — ՏԱՆՈՒՏՅԱՒՄԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵ
ԱՐԱՐՈՂԱԿԱՆ ՄԱՍԻՆ — ՀԱՄԱՐ — ՀԱՄԱՐ — ՀԱՄԱՐ — ԿԻՐԱԿՈՒՆԵՈՒԹԻՒՆ — Մէկ անգամի համար տողը 5 գր.
ՏԱՐԻՆ 6 ֆր. — ՏԱՐԻՆ 12 ՄԻԱՒՔ ԿԱՆԽԻԿ գր. 75 — ՏԱՐԻՆ 12 ՄԻԱՒՔ ԿԱՆԽԻԿ գր. 100 — ՏԱՐԻՆ 12 ՄԻԱՒՔ ԿԱՆԽԻԿ Ֆր. 23 — Ամէն ամսոց — Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար ժամանակաւոր պայմաններ
6 » » » 40 — 6 » » » 50 — 6 » » » 11 — 10 ին 20 ին եւ 30 ին

ՕՐԱՑՈՑՑ
ՆՑՍ ՕՐՈՒՆԴԸՆ

1904

ՀԻՆ ՏԱՐԻ — ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 8 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
ՆՈՐ ՏԱՐԻ — ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 21
ՏԱՃԿԱԿԱՆ — ՇԷՎՎԱԼ 20
Կէսօր. — 7. 29 Եր. 7.20

ԱՌԻՏՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՒԽԸՆ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ ԱՄԻՍԸ

Տարւոյն այս վերջին ամիսը կարգ մը խորհրդաւորութիւններ կը ներշնչէ, որոնց կ'արժէ որ պարզուին իր եղանակին։

Դիտելի է թէ այս վերջին ամսուան մէջ գործերը — կամ աւելի անձուկ քացատրութեամբ մը, առեւտուրը — որքան թոյլ ընթացք մը ունին նոյնքան ալ գործունէութիւնը մեծ է։ Ժամանակին բերմունքն է այս. որովհետեւ նախորդ 3-4 ամիսներուն մէջ, գործերը մեծ ոգեւորութիւն առացած էին ձմեռնային պատրաստութիւնները ընելու համար. այսօր ալ նոյն միջոցին ևղած վաճառուները գնձելու զբաղած է բոլոր հրապարակը՝ տարւոյն մէջ առկայ մնացած հաշիւները հիմնովին մաքրելու համար։

Այս միջոցին է որ վաճառական մը իր փորձառութիւնը կը կրկնապատկէ եւ ձգտիւ կը պատկերանայ աչքին առնչիւ իր թերի կողմերը եւ սխալ գաղափարները, որոնց իր կամքէն անկախ պատճառներով հետեւած է։ Այս ամսուան մէջ անգամ մըն ալ վաճառականին ուշադրութիւնը կը գրաւէ վարկի խնդիրը, որվհետեւ դժբախտաբար մեր մէջ միայն նեղ ու անձուկ պարագաներու մէջ կը մտածուի այս մասին, մինչ առիկա վաճառականութեան հիմը կը կազմէ եւ կ'արժէր որ աւելի կանուխէն ըլլայինք մտածէր անոր վրայ։

Ուշագրաւ պարագայ մըն է սակայն թէ որքան ալ կը կարծուի թէ մանկներէն մէկ է որ աւելի բազմաթիւ կ'ըլլան, բայց այս տարի անանկներուն չարքը կանխեց դեկտեմբերը եւ չի յուսացուիր որ ասկէ վերջ աւելի մեծ անանկներ երեւան գան, թէեւ անանկութեան հովերը կը չրխին միշտ հրապարակին վրայ։ Բայց Դեկտեմբերի մէջ անանկանալու մեծ հաւանականութիւն կայ միշտ, քան տարւոյն ուրիշ ո եւ է ամսուան մէջ, քանի որ տարեկան հաշուեփակի ամիսն է դեկտեմբերը։

Եթէ ներելի ինծի փոքրիկ նմանութիւն մը ընել, պիտի ըսէի թէ ինչ որ է մարտը հիւանդութեան, նոյնն է դեկտեմբերը կաղը ի կարը գործողներուն համար Անոնց որ յաճախ կ'ունենան ստիպողական պարագաներ ապրանքները ծախելու համար, մարտ ամիսը կը ներկայացնէ ամենէն յարմար ժամանակը։ Ինչպէս մարտ ամիսը ունի իր յատկանշական ձգտումները, որոնք ամենէն աւելի կը ներգործեն ամբողջ տարւոյ ընթացքին վրայ, նոյնպէս ալ դեկտեմբերը ունի իր յատկանշական ձգտումները, որոնք ամենէն աւելի կը ներգործեն ամբողջ տարւոյ ընթացքին վրայ։ Ինչպէս մարտ ամիսը ունի իր յատկանշական ձգտումները, որոնք ամենէն աւելի կը ներգործեն ամբողջ տարւոյ ընթացքին վրայ։ Ինչպէս մարտ ամիսը ունի իր յատկանշական ձգտումները, որոնք ամենէն աւելի կը ներգործեն ամբողջ տարւոյ ընթացքին վրայ։

Տարւոյն այս ժամանակաշրջանին մէջ նկատող ուշադրութեան առնուելու արժանի չատ բաներ կը ներկայանան վաճառականին աչքին, չատ բաներ երեւան կուգան լրջմտութեան կարօտ, բայց ափսոս որ տեսականութիւնն մը ունենալէ կը դադրին ու կը մոռնան որոշ չրջանը անցնելէ անմիջապէս վերջը։ Այսպէս, այս չրջանին է որ յատուկ տոմարներու պէտքը զգալի կ'ըլլայ, բայց անգամ մը որ տարեգլուխը անցնի, նախկին անփութութիւնը եւ մեւնոյն անտարբերութիւնը եւ նոյն իսկ տոմարի դէմ արհամարհոտ նայուածքները կուգան կը չրջապատեն կարգ մը գործի տէր անձեր։

Այսպէս, Դեկտեմբեր ամիսը կրնանք կոչել նաև «ծրագիրներու ամիս», ուր նոր տարեչրջանին մէջ ընդունուելիք բոլոր կարգադրութիւնները մի առ մի կ'որոշուին, ու նոր չրջանով մը կը սկսուին նոր գործերու։ Նոր գործերու ձեռնարկելու համար՝ նոր տարեչրջանի յետագէտ մը, բնական հետեւանքն է այնպիսի կարգադրութեան մը որ իրեն հիմ պիտի առնէ որոշ ծրագիր մը զոր մինչ տարբեր անուամբ մը «վաճառատան գաղտնիք» առութեամբ կը յատկանչենք։ Այս մասին կարծիքները իրարու համաձայն չեն կրնար ըլլալ, և ամէն ոք իր ծրագրած ուղղութեամբ կը հետեւի, ոչ ոքով գործերու տարբերութիւնէն ծրագիրները ալ կ'անջատուին այլ և այլ ձեւերու տակ։

Ամենք իրենց կացութիւնը մասամբ խախտած կը տեսնեն մանկներու երթալէն, և իրենց սկզբունք կ'ընտրեն կանխիկ վաճառուիւ. ուրիշներ պայմանաժամին մէջ աւելի չան կ'ակնկալեն, և 10% վնասին փոխարէն 20 % և աւելի չան կը սպասեն։ Ասոնք և նմանօրինակ չատ մը գաղափարներ չրջան կ'ընեն այն ամսուն մէջ վաճառականին մտքին մէջ, մինչեւ որ որոշ ուղղութեան մը չանգի ան, մեկը ընդգրկելու համար։ Բայց ասիկայ չատ հազուագիւտ բացառութիւններու համար է, վասն զի առանց ծրագրի գործելը միշտ մեզի համար եղած է։

Շարունակելով մեր խորհրդածութիւնները տարւոյն այս վերջին ամսուչրջանը, կը յանդինք սա ընդհանուր հետեւութեան թէ՝ վաճառական մը պէտք ունի կանուխէն մտածելու և կամ աւելին ևս, կանխատես ըլլալու բոլոր այն պարագաներուն որոնք ձախողուածի առիթ կուտան։ Անուրանալի է թէ հոգեկան մեծ առաւելութիւն մըն է աս գործի տէր անձին քով. ու կանխատես եղողը որքան ալ բարձր հետեւուն կը տեսնէր... առաջնորդն ալ կորչի՜ Տիգրան Նալպանտեան Գուլումճեան, Գասարճեան և Մըճըրիգեան։

Հոս, Առանայի մէջ արդէն մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուէին վայելուչ կերպով ընդունելու համար Ն. Ամենապատուութիւնը, որ արդէն անհամբերութեամբ կը սպասուէր այսօր (չորեքշաբթի դեկտ. 1)։ Տուներն ու տանիքները եւ բոլոր փողոցներն ու պողոտաները ուսկից պիտի անցնէր Ս. Կաթողիկոսը, լեցուն էին հանդիսատեսներու երկաձև յարմախուռն բազմութեամբ մը։

Ձիշդ ժամը 9ին ժամանեց մասնաւոր կառախումբը. ամէն ազգէ խառն բազմութիւն մը գրաւած էր արդէն կայարանը եւ շրջակայքը։ Ն. Ամենապատուութիւնը հանդիսաւորապէս ընդունուեցաւ ի դիմաց Ն. Վեհափառութեան Պարկի փաշայի կողմէ ղրկուած Ալայ Պէյին եւ Առաջնորդարանի Ժողովոյ եւ Մասնախմբի անդամոց կողմէ։

Թափօրը յամրաքայլ յառաջացաւ մինչեւ Երեցեան Գրիգոր էֆ.ին դեղատնի առջեւ։ Ճամբուն երկու եզերքը, երկու կարգերու չարուած կը պատէին երգեցիկ աշակերտները չապկղատ՝ ծաղկեփունջերը ի ձեռին. առջեւ սկսան երգել Ս. Ամենապատուութեան ձօնուած երգը։ Ս. Կաթողիկոսը ծանրաքարշ չրջան առած՝ Ս. խաչ եւ գաւազան ի ձեռին՝ առաջնորդութեամբ հետեւորդ վարդապետներով ու քահանաներով, մինչեւ Ս. Աստուածածնի եկեղեցին՝ ուր սկսան երգել «Ուրախ լեր» ու «Հրաշափառ» չարականները, մինչ եկեղեցւոյ կաշնակները, ժամեր առաջ որուսալիր գանգիւններով կ'ածէին Ս. Կաթողիկոսին ժամանումը։ Ն. Ս. Օծութիւնը մանաւորապէս փուռած Թանկագին գորգերու վրայէն յառաջանալով՝ քեմ ելաւ ու Ս. Խորանին առջեւ աղօթելով՝ դարձաւ ժողովրդական, որուն կայծ. երկանգաթեր բարեւները չաղորդեց իր ուրախութիւնը յայտնեց պիրեցելով ժողովուրդը ողջմիտ վերստին տեսնելուն համար, աղօթեց եւ օրհնեց զայն ու չբնորհակալութիւն յայտնելով եղած պատիւներուն առթիւ՝ չերմագին բարեմաղթութիւններ ընել Վեհ. կայսեր արեւչատութեան համար։ Ապա Առաջնորդարան առաջնորդուելով՝ Ն. Ամենապատուութիւնը օրհնեց ժողովուրդը ու Տ. Ղեւոնդ վրդ. Թուր-Մարգսեան Առաջնորդարանի առջեւի դահլիճէն ժողովուրդին դառնալով Ս. Կաթողիկոսին եկեղեցւոյ մէջ խօսածը Թուրքերէնի թարգմանեց՝ արտայն բարեմաղթութիւններ ընելով Օգոստ. կայսեր ամենաթանկագին կենաց համար, որոնց ժողովուրդը ամենայն ջերմեռանդութեամբ ձայնակցեցաւ եւ ըիւս սրտաբուխ Փառիշահիմ չօգ եաշա գոչելով։

Առաջնորդարանի մէջ պաշտօնական անձնաւորութիւնները կոդմէ ընդունուեցաւ Ն. Ս. Օծութիւնը, որուն ուղղուած բարիգալստեան ուղերձ մը կարդայ Աբգարեան բարձրագոյն նախակրթարանի հեռուն կը տեսնէր... առաջնորդն ալ ձեր այսօրուան ոճիրը։

—Առաջիւ անկեղեալ ամասնութիւն մը եղաւ առիկա, ըսաւ Տիկինն ու Մօնս. խոսել ձայնով մը. ասանկ մօր ասանկ զաւակ։

Այս վերագոյն թշնամանքը ընդվզեցուց Էլէնը։

—Ո՜հ, առիկա չափէն աւելի է, պօռաց, ցորչափ խնդիրը իմ վրաս էր, գլուխս կը խոնարհեցնէի, մանաւանդ առջեւ անգամ չպիտի ընկրկէի, եթէ պէտք ըլլար։ Բայց իմ մայրս թշնամանեցիք, Տիկին ու Մօնսէռ։ Աստուած պիտի ներէ ինծի ուրեմն, երբ մօր ըս սիրտը կը վիրաւորեմ ինքզինքս պաշտպանելու համար։ Ծանցաւորը, վաղը, ան, որուն կը պահպանին այն բոլոր թշնամանքները՝ զորս իմ երեսիս նետեցիք, ձեր քո՛րն է, Պ. Ռամոն, ձեր աղջիկն է, Տիկին ու Մօնսէռ։

—Բարմէն։

—Բարմէն, Բարմէնը կ'ամբաստանէք. Բարմէնը որ հեռուն կը դանուի եւ չի կրնար ինքզինքը արդարացնել, բայց արդէն ատոր պէտք չունի այն մաքուր աղջիկը։ Ո՜հ, դուք կարծածէս չատ աւելի վատ էք եղեր. բայց ձեր ամբաստանութիւնը որքան գձուձ, նոյնքան ալ անմիտ բան մըն է։ Ձեզ մտածեր որ Բարմէն՝ էլէնն ու Մօնսէռ չի կռչուիր, չէք մտածեր որ նամակը էլէնն ու Մօնսէռ ուղղուած է։ Ակէ զատ, գիշեր առեն ամուսնոյն տունէն բացակայ գտնուողը Բարմէնը չէ եղած։ Բարմէն զաւակ չունի վերջապէս, մինչ դուք ունիք զաւակ մը։

—Այո՛, այո՛, պօռաց էլէնն ինքզինքէն եւած եւ զայրանալով որ չի կրնար բուն յանցաւորին դէմ քան մը ըսել, եւ անոր համար մէկ բերելիք բոլոր փաստերը իրեն դէմ կը դառնային։ Այո՛, այո՛, Բարմէն զաւակ մը ունի։

—Լռէ՛։ Թշուառական, լռէ՛, հիմա կը սպաննեմ քեզ, մռնչեց Ռամոն, պղնձէ խոշոր աչառնակ մը առնելով եւ կինոջը գլխուն վրայ վերցնելով, անոր գանկը ջախջախելու կազմ եւ պատրաստ։

Մերունի կոմսուհի որ Մօնսէռ անունց մէջ նետուեցաւ։

—Ո՜հ, ներեցէ՛ք, պաղատեցաւ, անմիջապէս։ Ցանցաւորը ուրիշ մըն է, որուն անունը չեմ կրնար տալ.. ո՜չ... չե՛մ կրնար...

—Տէր աղորմա՛, ով կրնայ այս առիթով վատ ըլլալ։

—Տիկի՛ն, ըսաւ էլէնն յուսահատ չեշտով մը, իր կարգին ինքն ալ կեսրոջմէն օգնութիւն խնդրելով, գութ ունեցէք վրաս, միջնորդեցէք ինծի համար... եթէ գիտնայի՛ք . եթէ կրնայի՛ք երեւակայել թէ ինչո՛ւ համար չեմ խօսիր...

Ծեծոյ վախնալով որ պէտք եղած էլէնի խօսած է, խեղճ էլէնն յարեց.

Ո՛չ, ո՛չ, այս վերջին խօսքերուս ականջ մի՛ կախէք, խելքս կորսնցուցած եմ, կը հասկնա՛ք, բայց կը պատժո՛մ, համոզուեցէք ձեր զաւակը որ խօսքիս հաւատայ... դուք որ ինծի հանդէպ այնչափ բարի այնչափ ազնիւ կործուած էք՝ զոյն ինծի ամուսնութեան աստիճան, ուրեն ինծի վերադարձուցէք զինքը։

—Ո՜հ, աղիկա մի՛ լիշէք, պոռաց Ռամոն կնկանը վրայ վազելով։ Մայրս հետեւեալ օրը Տիգրան էֆ. Պետրոսեանն, ի դիմաց Ժողովոյ չնորհաւորելով միանգամայն Ն. Ամենապատուութիւնը կայսերական բարձր գնահատման ու չնորհաց արժանանալուն առթիւ։ Նոյնպէս ուղերձ մը կարդաց վարժարանի աչակերտներէն Պ. Պաղտասար Մելքոնեան, որուն Ն. Ս. Օծութիւնը պատչաճ պատասխանները տուաւ, չնորհակալութիւն յայտնելով իրեն ընծայուած պատիւներուն համար, յիչեց կայսերական չնորհաց արժանացած ըլլալը, աւելցնելով թէ այս ամէն չնորհներն ու պատիւները իրմէ աւելի Կիլիկեան Հայ Ժողովրդեան համար էին ու կրկին եւ կրկին բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. կայսեր արեւչատութեան համար։ Ն. Ամենապատուութիւնը կը կրկնէ Ա. Օսմանեանէ պատասխանը։ Ներկայ պատուասիրուեցան սուրճով ու չաքարեղեներով։

Ի պատիւ Ս. Կաթողիկոսին երեկոյեան սեղան մը տրուեցաւ ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ եւ սեղանակից եղան Տ. Ծատկոբ վրդ. Կէօնիւլեան, Տ. Ղեւոնդ Վ. Թուր-Մարգսեան, Տ. Ներսէս վրդ. Խապաեան, Տ. Վաղարչակ վրդ. Արշակունի, առաջն. տեղապահ Տ. Գրիգոր Հայր, Մերսինէն Մկրտիչ էֆ. Չէլվէեան, Ադամ էֆ. Վարուժանեան, Ռուբէն էֆ. Սկլեան, Իսկէն Նալպանտեան էֆ. եւ այլ երեւելիք։

Ս. Կաթողիկոսը յառաջիկայ երկուշաբթի (6 դեկտ) Սիս պիտի ուղեւորի իր հետեւորդ վարդապետներով ու քահանաներով, մինչեւ Ս. Աստուածածնի եկեղեցին՝ ուր սկսան երգել «Ուրախ լեր» ու «Հրաշափառ» չարականները, մինչ եկեղեցւոյ կաշնակները, ժամեր առաջ որուսալիր գանգիւններով կ'ածէին Ս. Կաթողիկոսին ժամանումը։ Ն. Ս. Օծութիւնը մանաւորապէս փուռած Թանկագին գորգերու վրայէն յառաջանալով՝ քեմ ելաւ ու Ս. Խորանին առջեւ աղօթելով՝ դարձաւ ժողովրդական, որուն կայծ. երկանգաթեր բարեւները չաղորդեց իր ուրախութիւնը յայտնեց պիրեցելով ժողովուրդը ողջմիտ վերստին տեսնելուն համար, աղօթեց եւ օրհնեց զայն ու չբնորհակալութիւն յայտնելով եղած պատիւներուն առթիւ՝ չերմագին բարեմաղթութիւններ ընել Վեհ. կայսեր արեւչատութեան համար։ Ապա Առաջնորդարան առաջնորդուելով՝ Ն. Ամենապատուութիւնը օրհնեց ժողովուրդը ու Տ. Ղեւոնդ վրդ. Թուր-Մարգսեան Առաջնորդարանի առջեւի դահլիճէն ժողովուրդին դառնալով Ս. Կաթողիկոսին եկեղեցւոյ մէջ խօսածը Թուրքերէնի թարգմանեց՝ արտայն բարեմաղթութիւններ ընելով Օգոստ. կայսեր ամենաթանկագին կենաց համար, որոնց ժողովուրդը ամենայն ջերմեռանդութեամբ ձայնակցեցաւ եւ ըիւս սրտաբուխ Փառիշահիմ չօգ եաշա գոչելով։

Առաջնորդարանի մէջ պաշտօնական անձնաւորութիւնները կոդմէ ընդունուեցաւ Ն. Ս. Օծութիւնը, որուն ուղղուած բարիգալստեան ուղերձ մը կարդայ Աբգարեան բարձրագոյն նախակրթարանի

Տ. Տ. ՍԱՀԱԿ Ս. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ
ԱՏԱՆԱ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

(Մեր մասնաւոր թղթակցէն)

1 Դեկտ. 1904, Ստանա

Ս. Կաթողիկոսին Մերսին ժամանումը հետագրաւ խնդուած ըլլալով, Ն. Ամենապատուութեան մնդրեւ Մերսին ընդառաջ փութացած էին տեղւոյս Ազգ. Ժողովոյ կոդմէ Առաջն. Տէրապահ Տ. Գրիգոր քհնյ. Ներկաբարեան եւ Տ. Աբրահամ քհնյ. Երեւանեան, Լուսթիրի էֆ. Մուպէսէրեան, Դաւիթ էֆ. Ուրֆալեան, Մարգիս էֆ. Պըզտիկեան, Կիրակոս էֆ. Քէլիչեան, Միհրան էֆ Աչըզեան, Զաքարիա էֆ. Պզտիկեան, Տիրան էֆ. Կազանճեան, Մանուկ էֆ. Նաճարեան, եւն., Սոսկ Միաբանութեան կոդմէ՝ Տ Յակոբ Ծ. Վ. Կէօնիւլեան և Տ. Ղեւոնդ Վ. Թուր

Լուսանկարչական Ճանապարհորդական

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ
ՄԻԱՑՈՒՄԸ

Սկիւտարի թաղերուն եկեղեցական եւ կրթական միացումը կարեւոր հարց մըն է, որով կը զբաղին քիչ մը առկն Սկիւտարցիք եւ որուն օգտակարութիւնը բացատրած ենք արդէն։ Այս առթիւ հետեւեալ նոր տեղեկութիւնները կը հաղորդուին մեզի ծանօթ վաճառական եւ Ուսումն. Խորհրդանդամ Բաթեղ էֆ. Աւետիսեան, որ անդամ է նաեւ այդ միացման առթիւ կազմուած մասնաժողովին։

(ԱՄԲ.)

Սկիւտարի Մէլամըզ եւ Իճաուիէ թաղերուն միացման խնդրոյն վերաբերեալ անդեկութիւնները, որոնք «Մաւրնադակ»ի դեկտ 3 թուռնի մէջ հրատարակուած էին, թերի ըլլալով, թղլտուութիւն կը խնդրենք Պատ. Իմրագրութիւնդ զանոնք լրացնելու եւ ուղղելու համառօտիւ։

Ցայտնի է թէ թաղերը կը կազմուին եկեղեցւոյ մը չուրջը գտնուող համայնքէն, որ իր հոգեւոր մատակարարութիւնը կը ստանայ նոյն եկեղեցիէն, ի փոխարէն նպատակով անոր Ս. Ընծայման մատակարարութեանը։ Այս դիրքին մէջ

ԲՈՒՐՍԱՅԻ ՓՈԹՈՐԻԿՆԵՐԸ
ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՏԵՒՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ե.

ՇԱՆԹԻ ՀԱՍՈՒԱԾՔԸ

—Մա կայ որ, գոչեց Ռամօն բարկութենէն կաս կարմիր կարած, սա կայ որ կինոջդ ամէնէն անպատիւէն աւելի գձուձ եւ վատ մըն էք դուք. սա կայ որ ամէն բան գողցաք հոսկէ յարգանք, խանդաղատանք, սէր. ամէն բան աղաղտեցիք, իմ պատիւս, իմ անունս, իմ հոգիս անգամ, գրկել տալով եւ սիրել տալով ինծի այդ անիծեալ զաւակը, ձեր պիտակը (րիճ) որուն ձակտին վրայ դրոշմած համբոյրներուս հետքը անգամ չեմ կրնար ջնջել իր արիւնովը։

—Ո՜հ, ներեցէ՛ք իմ, պոռաց էլէնն ծայր աստիճան չլմորուն եւ մոլորած վիճակի մէջ. զաւակը, ճիշդ է, մոռցեր էի այդ պարագան։ Ռամօն լսածին կը հաւատա՞յ... ո՜հ, որքան թշուառ, որքան դժբախտ եմ. բայց կը կրկնեմ, Ռամօն, թէ նամակը ինծի համար չէ, թէ սխալ են այդ բոլորը, թէ սոսկալի սխալի մը զոհ զացած եմ ես։

Այս ըսելու ատեն դժբախտ կինը չունչը կտրած, խելայեղ, մէկ մը ամուսնոյն կողմը կը վազէր եւ մէկ մը կեսրոջը։

Անոնց ահռելի խօսքերը դաչոյնի հարուածներու պէս կ'ազդէին իրեն, չէր կրնար հաւատալ թէ այս սոսկալի խօսքերը իրե՛ն է որ կ'ուղղուէին։ Զեռքը ձակտին կը տանէր մոլորած վիճակի մէջ, կը զգար որ խենդնալուն մազ ուսացած է։

Մունկի եկած, անգամ մըն ալ կը փորձէր Ռամոնի ձեռքերուն, թեւերուն, հագուստներուն կառչիլ։

Բայց Ռամօն ինկդի հրեց զայն։

—Ա՛լ բաւական է այլեւս Ակատաս կերգութիւնը լռեցէ՛ք, ըսաւ։

—Ռամօն, սիրելիս, պաղատեցաւ, անմի՛ջ եմ ես։ Ցանցաւորը ուրիշ մըն է, որուն անունը չեմ կրնար տալ.. ո՜չ... չե՛մ կրնար...

—Տէր աղորմա՛, ով կրնայ այս աստիճան վատ ըլլալ։

—Տիկի՛ն, ըսաւ էլէնն յուսահատ չեշտով մը, իր կարգին ինքն ալ կեսրոջմէն օգնութիւն խնդրելով, գութ ունեցէք վրաս, միջնորդեցէք ինծի համար... եթէ գիտնայի՛ք . եթէ կրնայի՛ք երեւակայել թէ ինչո՛ւ համար չեմ խօսիր...

Ծեծոյ վախնալով որ պէտք եղածէն աւելի խօսած է, խեղճ էլէնն յարեց.

Ո՛չ, ո՛չ, այս վերջին խօսքերուս ականջ մի՛ կախէք, խելքս կորսնցուցած եմ, կը հասկնա՛ք, բայց կը պատժո՛մ, համոզուեցէք ձեր զաւակը որ խօսքիս հաւատայ... դուք որ ինծի հանդէպ այնչափ բարի այնչափ ազնիւ կործուած էք՝ զոյն ինծի ամուսնութեան աստիճան, ուրեն ինծի վերադարձուցէք զինքը։

—Ո՜հ, աղիկա մի՛ լիշէք, պոռաց Ռամօն կնկանը վրայ վազելով։ Մայրս

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ԹԷՐԹՕՆԸ (46)

ԲԻՒԼ ՏԷՔՈՒՄՍԷԼ

ՍՐՏԻ ՓՈԹՈՐԻԿՆԵՐԸ

Նոր ՍԿՋՕ

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՏԵՒՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ե.

ՇԱՆԹԻ ՀԱՍՈՒԱԾՔԸ

—Մա կայ որ, գոչեց Ռամօն բարկութենէն կաս կարմիր կարած, սա կայ որ կինոջդ ամէնէն անպատիւէն աւելի գձուձ եւ վատ մըն էք դուք. սա կայ որ ամէն բան գողցաք հոսկէ յարգանք, խանդաղատանք, սէր. ամէն բան աղաղտեցիք, իմ պատիւս, իմ անունս, իմ հոգիս անգամ, գրկել տալով եւ սիրել տալով ինծի այդ անիծեալ զաւակը, ձեր պիտակը (րիճ) որուն ձակտին վրայ դրոշմած համբոյրներուս հետքը անգամ չեմ կրնար ջնջել իր արիւնովը։

—Ո՜հ, ներեցէ՛ք իմ, պոռաց էլէնն ծայր աստիճան չլմորուն եւ մոլորած վիճակի մէջ. զաւակը, ճիշդ է, մոռցեր էի այդ պարագան։ Ռամօն լսածին կը հաւատա՞յ... ո՜հ, որքան թշուառ, որքան դժբախտ եմ. բայց կը կրկնեմ, Ռամօն, թէ նամակը ինծի համար չէ, թէ սխալ են այդ բոլորը, թէ սոսկալի սխալի մը զոհ զացած եմ ես։

Այս ըսելու ատեն դժբախտ կինը չունչը կտրած, խելայեղ, մէկ մը ամուսնոյն կողմը կը վազէր եւ մէկ մը կեսրոջը։

Անոնց ահռելի խօսքերը դաչոյնի հարուածներու պէս կ'ազդէին իրեն, չէր կրնար հաւատալ թէ այս սոսկալի խօսքերը իրե՛ն է որ կ'ուղղուէին։ Զեռքը ձակտին կը տանէր մոլորած վիճակի մէջ, կը զգար որ խենդնալուն մազ ուսացած է։

Մունկի եկած, անգամ մըն ալ կը փորձէր Ռամոնի ձեռքերուն, թեւերուն, հագուստներուն կառչիլ։

Բայց Ռամօն ինկդի հրեց զայն։

—Ա՛լ բաւական է այլեւս Ակատաս կերգութիւնը լռեցէ՛ք, ըսաւ։

կը հայցուի թէ օգտակա՞ր թէ վնասակար կը տեսնէ երկու Թաղերուն միացումը, Ց. Գորեան էֆէնտի՝ ըսելէ յետոյ թէ իր ընկերակիցներուն պաշտօնական համագումանք մը տրուելու չէ ցորչափ մանրախուզումը պաշտօնապէս չէ կազմուած՝ կը յայտնէ թէ ինքը վնասակար կը նկատէ սոյն միացումը, վասն զի գլխաւորաբար 1. Աշխատութեանց բաժանման սկզբունքին կը հակառակի, 2. Բարի մրցումը կը վերնայ և 3 Իճատիյէցին ապերախտ գտնուած կ'ըլլայ հանդէպ Մ. Լուսաւորչին, եթէ իր անուան նուիրուած եկեղեցին Թողլով գայ միանայ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ։

Ց. Գորեան էֆէնտիի յառաջ բերած պատճառներուն պատասխանելով, կ'ըսեմ թէ անտեղութիւն մը չկայ իր ըսածները ընդունիլ եթէ յայտարարութիւնը մանրամասնօրէն անդամի մը, քանի որ օրինական ձեւակերպութիւնները առաջին առթիւ լրացնել խոստացուած ըլլալով մանրամասնութիւնը պաշտօնապէս կազմուած կարելի է նկատել, մանաւանդ որ այդու ժամանակ կը շահինք։ Իսկ երկու Թաղերու միացման վնասակար ըլլալը հաստատելու համար իր բերած փաստերը շատ զօրաւոր չեմ գտներ. վասն զի 1. Աշխատութեանց բաժանման սկզբունքը տեղ չունի ներկայ խնդրոյն մէջ. Աշխատութեան բաժանումը կը կայանայ գործի մը կամ ձեռնարկութեան մը զանազան մասերը տարբեր անձանց ձեռօք կատարուելով նոյն գործը կամ ձեռնարկութիւնը թէ դիւրաւ եւ թէ լաւագոյն եղանակաւ ամբողջացնելու մէջ. Ներկայ պարագային չի յարմարիր ուրեմն աշխատութեանց բաժանման սկզբունքը, ինչպէս նաեւ 2. Բարի մրցումը, որ նմանապէս երկու Թաղերու միացումին իբր արգելք չէ կարելի նկատել. Եթէ բարի մրցում ըսելով երկու վարժարաններուն ուսումնական վիճակին ակնարկել կ'ուզուի, ըսական է թէ երկու Թաղերու միացումովը վարժարաններն ալ կը միանան եւ այն ատեն ոչ միայն ուսումնաց մէջ յառաջ կուգայ բարի մրցումը, այլ եւ ամսական 12,000 ղր.ի գումարովը, զոր այժմ երկու վարժարանները կը ծախսեն, վարժարանաց ուսումնական վիճակը առաւել եւս կը բարձրանայ ապահովապէս։ (Այս կէտին վրայ Մ. Գարագաշեան էֆ. համակարծիք գտնուեցաւ ինձ, մէջէս յետոյ Ց. Գորեան էֆ.ի տեղի տալով ի մասին խնդրոյն յետաձգման)։ Գալով 3. Ս. Լուսաւորչի դէմ ապերախտ գտնուելու խնդրոյն, կարծեմ Ս. Լուսաւորիչ չկցաւիր այլ ուրախ կ'ըլլայ երբ Իճատիէ՝ փոխանակ Գուզգունճուգի միանալ Ս. Խաչ Թաղին հետ։ Ապաքէն քիչ մը վերացեալ գաղափարի հետեւած կ'ըլլանք, եթէ այս պատճառաւ միացումը վնասակար նկատենք։

Այս միացումով Թաղ. Խորհուրդները վարժարանաց ծախքերը հոգալ կարենալու դիւրութիւններ եւս կ'ունենան են. եւն.։ Ց. Գորեան էֆ. վերստին կրկնելով իր ըսածները, ուզեց որ Բ. նստի մը մէջ շարունակուի խորհրդակցութիւնը։ Ես յայտարարեցի թէ արդէն ըսածներուս վրայ ուրիշ աւելցնելիք չունենալով, աւելորդ կը նկատեմ մասնակցիլ այլ եւս մանրախուզման խորհրդակցութեանց։ Ցայտնի կ'երեւայ որ երկու Թաղերուն միացումը դիւրացնելու տրամադրութիւն չկայ Իճատիէի ներկայացուցիչներուն կողմը, մէջեւ արգելիչ յուրջ պատճառ մը չի տեսնուիր։ Արդ՝ Պատ. Տնտես. Խորհրդոյ ներկայացուցիչ էֆէնտիներուն կը մնայ իրենց տեղեկագիրը պատրաստել, ամփոփելով անդ երկու կողմէ յայտնուած կարծիքներն եւ մատուցանել զայն ուր որ անկ է։ Կարծեաց փոխանակութիւնով կամ վիճաբանութեամբ չլուծուիր ըստ իս այս խնդիրը։ Թերեւս Ազգ. Վարչութեան կամաց առջեւ տեղի տրուի։

ԲԱՐՍԵՂ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՕՐՈՒԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

(Նոյէ Ֆրայէ Փրէսէէն)

Բարեյոսի ճամբով եւ ծովակալ Րոժեստվենսքիի հրամանատարութեամբ Մ. Արեւելք գացող նաւաբաժինին մասին զանազան աղբիւրներէ հասած տեղեկութիւնները այն աստիճան հակասական են որ կարելի չըլլար այդ կարգի տեղեկութիւններով ճշդել ռուս. տորմիղին կացութիւնը։ Բարեյոսէն Լոնտոն քաշուած հեռագիրներու նայելով, Րոժեստվենսքիի տորմիղը ամսոյս 11ին հասեր է Անկրաբէքուէնայի ծովածոցը (Հարաւ. Արեւմտեան Ափրիկէ, Օրանժի գետաբերանին վրայ, գերման. սեփականութիւն Ս. Ա.) որ հարաւային լայնութեան 27րդ աստիճանին վրայ կը գտնուի. եւ հոն կանգ առեր է ածուխ առնելու համար։ Ինչպէս յայտնի է, Պալթիկի տորմիղը փոխադրանաւերէ ածուխ կ'առնէ. այս կերպով ածուխ առնելը շատ դժուար է եւ ժամանակ կ'անցնի, եւ այս պատճառով իսկ տորմիղին ուղեւորութիւնը կը յապաղի օրերով։ Միւս կողմէ Լիզպոնայի ճամբով հասած լուրեր կ'ըսեն թէ Րոժեստվենսքիի տորմիղը ամսոյս 13էն անցած է Մօսամէտէսին (Արեւմտեան Ափրիկէ, Բորթուկալի սեփականութիւն), որ հիւսիսային լայնութեան 12րդ աստիճանին վրայ կը գտնուի, Անկրաբէքուէնայէն 15 աստիճան դէպ ի հիւսիս։ Իսկ «Ֆիկառօ» կը պնդէ թէ Պալթիկի տորմիղը Դեկտ. 5էն անցաւ Մօսամէտէսէն։ Այս բոլոր հակասական տեղեկութիւններէն սա միայն կը հասկցուի որոշակի, թէ Րոժեստվենսքիի տորմիղը դեռ չէ հասած Բարեյոս։ Կրնայ մտածուիլ թէ ռուս մարտանաւերը Բարեյոսի շատ բացերէն անցած ըլլան, չնշմարուելու համար հետադօտիչ կայաններէն։ Բայց այդ պարագային ծովակալ Րոժեստվենսքի պիտի հարկադրուի շատ աւելի դէպի հարաւ երթալ և ճամբան երկարել. ժամ առաջ Մայր. Արեւելքի ջուրերը համնիլ փափաքող ծովակալ մը ինչ պէտք ունի Բարեյոսի Հրուանդանէն մէկ քանի հարիւր մղոն դէպ ի հարաւ երթալու։

Ռուսերու շահը կը պահանջէ որ տորմիղին շարժումները գաղտնի պահուին. որովհետեւ եթէ Ճափոնցիները չգիտնան թէ թշնամի տորմիղը ո՛ր ճամբու կուգայ եւ ո՛ւր հասած է, բնականաբար չեն կրնար գուշակել թէ ե՛րբ և ո՛ւր պիտի ընդհարին անոր հետ։ Եթէ Ճափոնցիները իրօք մտադիր են ռուս տորմիղին վրայ յարձակիլ ճամբուն վրայ, անոր ո՛ւր գտնուելուն մասին որոշ տեղեկութեան պէտք ունին։ Անոր շարժումները ո՛րքան աւելի ծածուկ ըլլան, նո՛յնքան աւելի կ'օգտուին Ճափոնցիները, եւ կը վնասուին Ռուսերը։

Ահա ա՛յս պատճառով է որ Ռուս ծովակալը կը զգուշանայ յայտնելէ իր շարժումները, եւ մեծ շրջահայեցութեամբ կը շարժի։ Եւրոպայէն, Ասիայէն եւ Ամերիկայէն հեռագրական թելեր կ'երկարին դէպ ի Ճափոն. Ասկէ զատ, ճափոնական Թօրփիլանաւերու առ.միր-ներ ամէն հեռագրով կարող են ;ուրեք հաղորդել։ Եթէ Րոժեստվենսքի համարձակօրէն ընէ իր շարժումները, անմիջապէս հեռագրական տեղեկութիւնները պիտի տեղան Ճափոնի մէջ։ Ուստի ռուս ծովակալը երկրագունդիս ո՛ր կէտին վրայ գտնուիլը չուզեր ծանուցանել։

Եւ իրաւունք ունի. ճափոնական Թօրփիլանաւերու տորմիղները կը սպասեն Սօնտի արշիպեղագոսին ծովեզերքներուն մէջ պահուըտած։ Ասոնք երբ որ տեսնեն ռուս տորմիղը, անմիջապէս լուրը պիտի հաղորդէն ճափոնական բուն տորմիղին։ Այսու հանդերձ 3—4 ամիս տեւող ուղեւորութեան մը միջոցին, ռուս տորմիղը հարկադրուած է գոնէ մէկ քանի նաւահանգիստներ հանդպիլ, որոնց մէջ եթէ իր դիտումներուն մասին օժանդակութիւն չգտնէ, Րոժեստվենսքիի բոլոր յոգնութիւնը պարապը պիտի ելլէ։ Բայց ինդիր է թէ երբ նաւահանգստի մը մէջ 20-30 մարտանաւեր խարիսխ նետեն եւ քանի մը օր ալ հոն մնան, կարելի՞ է որ մարդ չիմանայ. միւս կողմէ ո՞ր աստիճան կարելի է վստահիլ տեղային իշխանութեանց գաղտնապահութեան, տորմիղին ներկայութիւնը չյայտնելու համար։ Րոժեստվենսքիի տորմիղը մինչեւ որ Մայր. Արեւելքի ջուրերը հասնի, պիտի հանդպի զանազան տէրութեանց պատկանող նաւահանգիստներ։ Սխալ պիտի ըլլար առանց բոլորէն ալ հաւասար օգնութիւն եւ օժանդակութիւն յուսալ։ Օր. համար, երբ տորմիղը Բէքեթաուն ժամանէ, կամ անոր բացերէն անցած ատեն նշմարուի, 1-2 ժամէն լուրը պիտի իմացուի Լոնտոնի մէջ. Անգլիա կամ ուրիշ ո եւ է տէրութիւն պարտաւոր չեն ծածկելու Պալթիկի տորմիղին շարժումները, ոչ ալ հեռագրական գործակալութիւնները այդ լուրը տալէ արգիլելու։ Եթէ երբեք անգլ. կառավարութիւնը՝ Ռուսիոյ կողմէ յայտնուած բաղձանքի մը վրայ խոստանայ իսկ թէ Պալթիկի տորմիղին շարժումներուն վրայ պաշտօնական հրատարակութիւն չպիտի ընէ, դարձեալ չպիտի միջամտէ հեռագրական մասնաւոր գործակալութիւններու կողմէ տրուելիք տեղեկութեանց։

Մինչեւ որ ռուս տորմիղը Բարեյոսի հրուանդանը դառնայ, անոր ամէնէն աննշան շարժումներուն վրայ լուր պիտի կրնանք առնել։ Բայց կարելի է որ անկէ վերջը իր հետքը կորսուի. Բարեյոսէն ետքը Մատակասքար պիտի հանդիպի ծովակալ Րոժեսթվէնսքի. Մատակասքար ֆրանս. ստացուածք մըն է։ Բարեյոսի եւ Մատակասքարի միջեւ գտնուող ծովը շատ ամայի է եւ հազուադէպ կ'երեւան հոն առեւտր. նաւեր եւ եթէ առեւտր. նաւերու միջոցաւ լուր չառնուի, ուրիշ միջոց չկայ ռուս տորմիղին շարժումներուն տեղեկանալու։ Ֆօլքէրսամ եւ Րոժեսթվէնսքի ծովակալներու տորմիղները Մատակասքար կղզիին մէկ նաւահանգստին մէջ պիտի միանան. եւ քանի որ այդ նաւահանգիստը Ֆրանսայի կը պատկանի, բնական է որ Ֆրանսա Ռուսիոյ շահերուն պիտի նպաստէ. Հետեւաբար ցորչափ Րոժեսթվէնսքի Մատակասքարի մէջ մնայ, լուր չպիտի կրնայ առնուիլ իր տորմիղին մասին։

Բայց այսպիսի զգուշութիւններով կարելի՞ է Ճափոնցիներէն ծածուկ պահել Րոժեսթվէնսքիի շարժումները։ Շատ կասկածելի է այս. ո՛վ գիտէ թէ Ճափոնցիները յատուկ պաշտօնեաներ ղրկած չեն Ափրիկէի եւ Աւստրալիոյ ծովեզերաց վրայ գտնուող ամէնէն կարկառոր կէտերը, կամ նոյն իսկ ճափոնական Թօրփիլանաւեր պահուըտած չեն անգլ. գաղթավայրերու նաւահանգիստներուն մէջ, քանի որ բացայայտ է թէ, Ճափոնցիները ամէն տեսակ օժանդակութիւն կը վայելեն Անգլիացիներէն։

Վերջապէս կարելի չէ այժմէն գուշակել թէ ո՞ւր տեղի պիտի ունենայ Թոկօ եւ Րոժեսթվէնսքի ծովակալներու տորմիղներուն միջեւ անխուսափելի ճակատամարտը, թէեւ կարելի է ենթադրել որ առաջին նաւամարտը Հնդկական Ովկիանոսին մէջ ըլլայ։ Ցարդ տեղի ունեցած չէր ո եւ է նաւային ճակատամարտ մը, որ յառաջիկայ նաւամարտին չափ ահագին կարեւորութիւն մ'ունենայ։ Ներկայ պատերազմին մէջ ալ տեղի ունեցածներէն ո՛չ մէկը կարելի է անկարեւոր նկատել տեղի ունենալիքին հետ։ Մէկ քանի ամիս վերջը մարդկութիւնը ահաւոր տեսարանի մը հանդիսատես պիտի ըլլայ պատերազմի Թատերաբեմին վրայ։

Ռուս կառավարութիւնը մեծ յանդգնութիւն մը ցուցուց Պալթիկի տորմիղը Մայր. Արեւելք ղրկելով։ Ասկէ կը հասկցուի թէ Ռուսիա կ'ուզէ վճռական ելք մը տալ ներկայ պատերազմին։ Միայն թէ տորմիղը պէտք է քաջարի կարող ծովակալի մը հրամանատարութեան տակ գտնուի, որպէս զի կարենայ գործ տեսնել։ Ծովակալ Րոժեսթվենսքի պիտի աշխատի ամենաբարձր համբաւ մը շահիլ, որուն չէ տիրացած ցարդ։ Բայց Րոժեսթվէնսքիի եւ իր այդ բաղձացած փառքին միջեւ խորունկ անդունդ մը կայ որ կրնայ Ռուսիոյ ծովային ուժին մ՚անդենական գերեզմանը ըլլալ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐԻ ՄԷՋ. — Քաղաքային հագուստ հագած եօթը Ռուսեր Բորթ Արթիւրէն պզտիկ առագաստանաւով մը Չիֆու հասեր են։ Ասոնք ձիւնի բուռն փոթորիկի մը միջոցին նաւ նստեր են եւ իրենց ուղեւորութիւնը սոսկալի պայմաններու մէջ տեղի ունեցեր է։ Նաւուն մէջ գտնուող բոլոր ճամբորդներուն սառելուն մազ մնացեր է, եւ հարկ եղեր է ճամբորդներուն օգնել՝ Չիֆու ցամաք ելլելու համար, որովհետեւ շարժելու կարողութիւն չունէին։ Այս Ռուսերը, որոնք բազմաթիւ հեռագիրներ կը բերէին, կ'ըսեն թէ Ճափոնցիները եթէ ուզէին, կրնային երկու ամիս առաջ ոչնչացնել Բորթ Արթիւրի տորմիղը։ Կ'երեւայ թէ բերդաքաղաքին տիրելու չյաջողելնուն համար է որ տորմիղին վրայ ինկան և ոչնչացուցին զայն։ Մինչեւ այն ատեն Ճափոնցիները իրենց թնդանօթի կրակը բերդերուն վրայ կ'ուղղէին միայն։ Ճափոնցիները անցեալ շաբթու երեք Թօրփիլանաւ կորսնցուցին որոնք ականներու զարնուելով ընկղմեցան։ Ստոյգ մէկը կորսուեցաւ Դեկտ. 13ի յարձակման միջոցին։ Սոսկալի եղաւ այն ճակատամարտը՝ որուն հետեւանօք Ճափոնցիները գրաւեցին «203 մետր բլուր»ը. միայն այդ կռիւին միջոցին 12 հազար Ճափոնցիներ սպաննուեցան։ Ռուսերը կը պնդեն թէ Ճափոնցիները այդ լեռը իբրեւ դիտարան միայն կրնան գործածել։ Անցեալ 15 օրուան մէջ Ռուսերը չոգենաւ պաշարման գիծը խզելով պաշար եւ ռազմամթերք մտցուցեր են բերդաքաղաքին մէջ։ Վերոյիշեալ Ռուսերուն կարծիքն այն է թէ Բորթ Արթիւր պիտի կրնայ դիմանալ տակաւին շատ ամիսներ։ Ասոնք կ'ըսեն թէ Ճափոնցիները վհատած են բերդաքաղաքին առջեւ իրենց կրած մարդկային անզգամ կորուստներէն։

ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՉԻՆԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ԽԵՂՃՈՒԹԻՒՆԸ. — Այս պահուս Մուքտէնի և շրջականերուն մէջ 30000 անպատսպար Չինացիներ կը գտնուին։ Հունձք չկայ գրեթէ բնաւ. գիւղերը քանդուած են, ուտեստեղէնը կը պակսի բացարձակապէս, նոյնպէս վառելանիւթ. Այդ թշուառ Չինացիներուն կացութիւնը սոսկալի է։ Բեքինի և Թիէնձինի հարուստ Չինացիները հանգանակութիւն մը բացեր են այդ խեղճերուն հագուստ հայթայթելու համար։ Ասոնք Թիէնձինի մէջ իբր 30000 այծի մորթ հաւաքեր են, բայց Ճափոնի զինուորական իշխանութիւնները չեն թոյլատրեր անոնց առաքումը, եւ կ'սպառնան գրաւել զանոնք, եթէ երբեք ղրկուին, ըսելով որ Ռուսերն են որ պիտի օգտուին Չինացիներու առաքումներէն։ Ռուսերը խոստացած են միւս կողմէ ղրկուած օգնութիւնները հասցնել իրենց տէրերուն, առանց զանոնք իրենց գործածելու. բայց Ճափոնցիները չեն ուզեր հաւատալ այս խոստումներուն։ Իրաց այս վիճակը մեծ դժգոհութիւն կը պատճառէ Բեքինի եւ Թիէնձինի Չինացիներուն։

ՍԱԽԱԼԻՆ ԹՈՐՓԻԼԱՆՈՒՈՒՆ ՆԵՆԳԻՐԸ. — Անգլ. թերթերը կը ծանուցանեն թէ անգլ. կառավարութիւնը ձերբակալման հրամանագիր հանած է Գ. Գ. Բօշի եւ Սինէթի դէմ, որոնք բանակցութիւններ կատարած էին «Բաօլին» նաւը գնելու, իբր թէ զբօսանաւ ըլլալուն համար, մինչ իրապէս Ռուսիոյ հաշւոյն է որ կը գործէին, եւ այդ նաւը գնուելուն պէս Լիպաու ղրկուելով Թօրփիլահալածի վերածուեցաւ։ Բայց այս անձերը անգլիական հողի վրայ գտնուելու են որպէս զի ձերբակալուին. որովհետեւ իրենց յանցանքը այն կարգի բան մը չէ որ կարելի ըլլայ ուրիշ երկրի մէջ անոնց ձերբակալուելով Անգլիոյ յանձնուիլը։

ՆԱԻԱՊԵՏ ՔԼԱՏՕԻ՝ Ռուս տորմիղին թերութիւններուն մասին թերթերու մէջ ըրած հրատարակութեանց համար բանտարկութեան պատիժը ներման արժանացաւ Ալէքսիս մեծ-դուքսին կողմէ տրուած որոշման մը համաձայն։ Այս որոշումը շատ լաւ տպաւորութիւն ըրաւ Ռուսիոյ մէջ, ուր՝ ինչպէս յայտնի է՝ նաւապետ Քլատօ մեծ ժողովրդականութիւն շահած է նոյն իսկ իր այդ հրատարակութիւններով։ Նաւապետ Քլատօ Բարիզ կ'ուղեւորի, որպէսզի մասնակցի Հուլի միջազգային յանձնաժողովին։ Զարը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ ծովակալ Քազնաքովի հետ, որ ռուսական պատուիրակն է։

ՃԱՓՈՆԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՆ. Ճափոնական խորհրդարանին ելմտացոյցի յանձնաժողովը ջերմագին ցոյցերու մէջ միաձայնութեամբ քուէարկեր է պատերազմական պաշտօնատան եւ նաւատորմին համար խնդրուած վարկերը։ Նոյն իսկ ընդդիմադիրներու պետը յայտարարեր է թէ երկիրը կատարելապէս կը գնահատէ պատերազմը առաջ տարուելու համար ցարդ ի գործ դրուած եղանակը։ Նոյն յանձնաժողովը ո եւ է փոփոխութիւն չէ մտցուցած պատերազմի ելմտացոյցին վրայ. բայց մինչ և միլիոն եէն (մէկ եէնը 5 ֆր. 15 սանթիմ է) աւելցուցած է գարեջուրի եւ չաքարի մաքսատուրքը եւ թրամվէյով եղած փոխադրութեանց տուրքը, 14 միլիոն եէնի զեղչ մը ըրած է կառավարութեան ներկայացուցած ելմտացոյցին վրայ։ Այս կերպով սրբագրուած պիւտճէն անցեալ շաբաթ օրը ներկայացուեցաւ Ճափոնական խորհրդարանին որ յայտնի չէ թէ ի՛նչ ընդունելութիւն պիտի ընէ։ Խորհրդարանը որու անդամներու մեծամասնութիւնը կալուածատէրեր են, սկիզբէն ի վեր հակառակ է կալուածական տուրքի յաւելման, որ սակայն այնքան բարձր չէ Միքատօին երկրին մէջ։ Կառավարութիւնը խոստացեր է 1600000 եէնի նոր խնայողութիւններ ընել, այնպէս որ ելմտացոյցին մէջ 8400000 եէնի բաց մը միայն պիտի մնայ, որ կը յուսացուի թէ շուտով լեցուի գանձային միջոցներով։ Կառավարութիւնը եւ ելմտացոյցի յանձնաժողովը համամիտ գտնուած են ամէն կէտերու մէջ, եւ միակ դժուարութիւնը ծագած է կալուածական տուրքի յաւելման եւ վարչական ճիւղերու մէջ ըլլալիք խնայողութեանց մասին։

⁂ Թօքիօէն կը ծանուցուի թէ ելմտացոյցի յանձնաժողովը միաձայնութեամբ հաւանած է որ կառավարութիւնը 700 միլիոն եէնի փոխառութիւն մը կնքէ, պատերազմի ծախքերը գոցելու համար։

ԶՕՐ. ԿՐԻՓԷՆՊԷՐԿ, Մանչուրիոյ Ռուսական Բ. բանակին հրամանատարը, Մոսկուէն հասած ատեն ճառ մը խօսեցաւ իր զօրքերուն առջեւ, ըսեր է թէ անողորմաբար հրացանի բռնել պիտի տայ իր զինուորներէն անոնք որ կ'ընկրկին կռիւներու ատեն։ Գալով իրեն, ինք երբեք նահանջելու հրաման չպիտի տայ։

Գ. ՆԱԻԱԲԱԺԻՆԻՆ մէկ հատուածը, որ եղերապահներէ կը բաղկանայ, վեց շաբաթէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Մ. Արեւելք։ Իսկ մնացած մասը մայիսին պիտի մեկնի։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ. — Ռուսական փոխառութեան խմբակը դեկտ. 16ին գումարուեցաւ Փրիւսէլի մէջ, եւ որոշեց թէ փոխառութիւնը միեւնոյն ատեն հրապարակ պիտի հանուի Գերմանիոյ, Ֆրանսայի, Բելճիոյ եւ Հոլանտայի մէջ։ $4\frac{1}{2}$ % տոկոսով 400 միլիոն մարք գանձատոմս պիտի հանուի Գերմանիոյ մէջ, իսկ հարիւրին 5 տոկոսով 800 միլիոն ֆրանք Ֆրանսայի, Բելճիոյ եւ Հոլանտայի մէջ։ Գանձատոմսերը պիտի հատուցուին ութ տարիէն, սկսելով շրջաբերութեան թուականէն։ Բոլոր մանրամասնութիւնները վերջնապէս կարգադրուած են։

ԳԵՐՄ. ՆԱԻ. շարունակ միջոցներ կը մտածէ իր տորմիղը զօրացնելու համար. 1905 ելմտական տարեշրջանի ծովային ելմտացոյցին մէջ կարեւոր վարկեր յատկացուած են ամբողջ կրկնակ նաւաբաժնի մը, այսինքն 16 զրահաւորներու եւ յարակից յածաւորակներու եւ Թօրփիլանաւերու ապառաղինութեան համար։ Այս նուէրը «կախեր տորմիղը» պիտի կազմէ։ Գերմկայսրութիւնը նաեւ պահեստի նաւախումբ մը որ երկու զրահաւոր պիտի ունենայ եւ ծովեզերքները պիտի պաշտպանէ։

⁂ «Պէրլինէր Թակէպլաթ» կը գրէ թէ բաւական թուով ընդծովեայ Թօրփիլանաւեր կը շինուին Քրուբի Գերմանիա նաւագործարանին մէջ։ Եւ որովհետեւ Գերմանիոյ ծովապետութիւնը 1905ի ծովային ելմտացոյցին մէջ 1 միլիոն 875,000 ֆրանք կը պահանջէ ընդծովեաներու փորձերուն համար, ասկէ կը հետեւցուի թէ նոյն Թօրփիլանաւերը շատ չանցած պիտի աւարտին։ Փորձերը պիտի կատարուին՝ Քիլի հիւսիսային արեւելեան կողմը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ երէկ Պատրիարքարանի մէջ գումարուեցաւ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպ.ի։ Ներկայ էին Տ. Գաբրիէլ եպ. ու Սանտալճեան ու Սեթեան աւագ քհն.-ները։ Ժողովը զբաղեցաւ մէկ քանի քահանայական և ամուսնական խնդրոց կարգադրութեամբ։

ՆԻՍՏԻՑ յանձնաժողովն ալ երէկ առաւօտ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանը նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և զբաղեցաւ մէկ քանի գաւառներու աղքատաց նպաստի առաքման խնդիրներով։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ հրաւիրուած է այսօր գումարուիլ Ղալաթիոյ խորհրդարանը։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ գաւառաց Վեհմ. կուսակալաց, կառավարչաց եւ այլ պաշտօնական մարմնոց Պայրամի առթիւ շնորհաւորական քարտեր եւ նամակներ ուղղած ըլլալով, շնորհակալութեան նամակներ հասած են Ն. Սրբազնութեան։

Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ Գէորգեան Ճեմարանին 30 ամեայ տարեդարձը տօնուեր է անցեալ սեպտեմբերին։ Կատարուած հանդիսաւոր պատարագին՝ ուր ներկայ էին Կովկասի զանազան քաղաքներէն եկած շատ մը հաւատացեալներ, Տ. Կոմիտաս Վ.ի քառաձայն խումբը երգեր է ներդաշնակօրէն։ Մայր Աթոռի միաբանութիւնը գլուխը ունենալով Ս. Հայրապետը, ինչպէս նաեւ Ճեմարանի ուսուցչական խումբը եւ ուսանողութիւնը, Ճեմարանի հիմնադիր Տ. Գէորգ Կաթողիկոսին գերեզմանին վրայ հոգեհանգիստ կատարեր է. յետոյ Ճեմարանի մէջ տեսուչ Պ. Կոստանդեան կարդացեր է տարեկան տեղեկագիրը եւ գոհունակութեամբ յիշատակեր է Ս. Հայրապետին եւ միաբանութեան դէպի Ճեմարան ունեցած հոգը եւ խնամքը. ապա միաբանութեան երէց անդամ Տ. Գէորգ արքեպ. Սուրէնեան բացատրեր է Ճեմարանին հիմնադիրին նպատակը և օրհներ է բոլոր աշխատաւորները։

ԹԱԼԱՍԻ հանգուցեալ Կարապետ աղա Խուպէսէրեան, իր կենդանութեանը՝ կտակագրով մը զանազան արժեթուղթեր նուիրած եւ անոնց տոկոսները յատկացուցած էր Կեսարիոյ Թալաս գիւղին մէջ հաստատուած համանուն Խուպէսէրեան վարժարանին, Ս. Երուսաղէմայ եւ Ազգ. Հիւանդանոցին, ինչպէս նաեւ վարժարանաց օգտակար եւ մանկավարժական դասագրքեր պատրաստելու մրցման համար. այս կտակին գործադրութեան համար կտակարարը նոյն իսկ իր կտակագրով խնամակալութիւն մը կազմած է, որուն կ'անդամակցի նաեւ Կիւլպէնկեան Պատրիկ էֆ.։ Այդ խնամակալութիւնը քանիցս գումարուած է Ս. Պատրիարքին նախագահութեան ներքեւ։ Խնամակալութիւնը սկսած է գործադրութեան դնել նոյն կտակին տրամադրութիւնները, եւ կտակընկալ հաստատութեանց բաժինը որոշեալ կտակաբաժիններ։ Այդ արժեթղթոց տարեկան տոկոսը 100 ոսկիէն աւելի է։ Իսկ մանկավարժական օգտակար գրեանց պատրաստութեան մրցումը յանձնուած է Իգմիրեանց գրական Յանձնաժողովին։

Ն. Ս. ՕԾՈՒԹԻՒՆ Ամենայն Հայոց Ս. Հայրապետի օծման 11րդ տարեդարձին առթիւ անցեալ սեպտ. 20ին Ս Էջմիածնի տաճարին մէջ հանդիսաւոր պատարագ մատուցուեր եւ յետոյ ամբողջ միաբանութիւնը եւ Ճեմարանի ուսուցչական խումբը եւ սաները փութացեր են համբուրել Ն Ս. Օծութեան աջը։ Նոյն օրը հանդիսաւոր սեղան մը տրուեր է։ Ս. Հայրապետը շնորհակալութիւն յայտներ է այն բոլոր եկեղեցական եւ աշխարհական անձերու եւ հիմնարկութեանց ծառայողներուն, որոնք փութացած էին շնորհաւորել Ն. Սրբութեանց տարեդարձը։

Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ կոնդակաւ մը հաստատած է Սինոդի անդամակցութիւնը Տ. Յովհաննէս եպ. Շիրակունիի եւ Տ. Տ. Ցուսիկ, Մատթէոս եւ Բաբգէն Վրդ.ներու պաշտօնը՝ փոխանակ Տ. Մակար եպ.ի ու Տ. Մխիթար Վ.ի։—Սինոդը լուծեր է Պսակը Մանաս Գրիգորեանի, ընդ Նախչունի Մնակարեանց եւ արտօներ է երկուքին պսակը իրենց պօրինի կենակիցներուն հետ։ Սինոդը լուծեր է նաեւ Թիֆլիզցի Գրիգոր Գրիգորեանի ընդ Շուշանիկ Զաքարեանի և Սահեփան Աղաբէկեանի ընդ Հեղինէ Յովսէփեանի Մովսէս Թադէոսեանի ընդ Մովիկի եւ Պետրոս Աւագեանի ընդ Մարգարիտ Այվազեանի եւ Աւետիս Արգումանեանի ընդ Հերիքնազ Բադէրեանի, Անտոն Մուզոլեանի ընդ Վառենիս Ալիքսանեանի պսակները և կիները զրկեր է նորէն ամուսնանալու իրաւունքէն։

Նոյնպէս Սինոդը լուծեր է պսակը Ղազախ գաւառակի Սոփ գիւղացի Աղէքսան Գէորգեանի ընդ Խանում Գէորգեանի եւ Թիֆլիզցի Գէորգ Փիրումեանի ընդ Մարիամ Մարգարեանի պսակը եւ այրերը զրկեր է նորէն ամուսնանալու իրաւունքէն։

Սինոդը քահանայութեան արժանի է համարեր Կաղզուանցի Յակոբ Գալուստեանը եւ դիմեր է Կարսի նահանգապետին՝ օրինական հաճութիւնը ստանալու համար։

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ Տօքթ. Խօրասանճեան էֆ.ի փեսին ազգականներէն Աւստրիացի Պ. Կապրիէլ Վալէրեան Րիթըր ֆոն Բրոնզօլ՝ որ՝ Պոլիս եկած եւ իջեւանած է Օթէլ Խտիվիալը, երէկ այցելեց Մայր Եկեղեցին եւ վարժարանը։ Պ. Կապրիէլ շատ քիչ հայերէն խօսիլ գիտէ եւ մասնաւոր հետաքրքրութեամբ եւ գոհունակութեամբ դիտեց տղայոց հայերէն խօսակցութիւնը։ Պ. Կապրիէլ մանկապարտէզի աղքատ տղայոց պիտոյից համար երկու ոսկի նուիրեց եւ ապա այցելեց Ս. Պատրիարքին։ Պ. Կապրիէլ քանի մը օրէն կը մեկնի Պոլսէն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ գրուեցաւ Տրապիզոն, որպէս զի առաջնորդ Տ. Ներսէս եպ. Արզումանեանի առաջնորդական պնտոյից եւ այլ յարակից ձեւակերպութեանց համար օրինական գումարը ղրկուի ընդ փոյթ։

ՈՒՍՈՒՑՉԱՑ Օգնութեան Մնտուկին Հոգաբարձութիւնը իր ամսական նիստը գումարեց երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։—Հոգաբարձութիւնը գոհունակութեամբ տեղեկացաւ որ Արամ էֆ. Գարամանեան ի նպաստ մնտուկին ստացած էր Ղալաթիա եւ Բերա բնակեալ բարեսէր ազգայնոց ոմանց իբր 15 ոսկւոյ նուէրները՝ ինչպէս արտօնուած էր Պատրիարքարանէ գրով մը, եւ իր շնորհակալութիւնը յայտնեց թէ նուիրահաւաքին և թէ նուիրատու ազգայնոց։—Ուսուցիչք եւ ուսուցչուհիք ոմանք խնդրագրերով նպաստ կը խնդրէին։ Հոգաբարձութիւնը նկատելով որ անոնցմէ մին 10 տարիէ ի վեր քաշուած էր ուսուցչական ասպարէզէն եւ թէ միւսները մասնաւոր նպաստի գումարներ կը խնդրէին որոնց մասին կանոնագրին մէջ տրամադրութիւն մը չկար, Հոգաբարձութիւնը ըստիպուեցաւ անհետեւանք թողուլ այդ խնդրանքները։ Հոգաբարձութեան յառաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ փետրուարի մէջ։

ԲԵՐԱՅԻ մէջ իր մահկանացուն կնքեր է Տիկին Հռիփսիմէ Շահպազեան որ Շիշլիի գերեզմանատան դրան եւ յարակից մասերուն շինութեան առթիւ 35 ոսկի նուիրած է։

«ԼՈՅՍ» շաբաթաթերթը որուն արտօնատէրն է Տ. Վահան Վ. Պարտիզակցի եւ որ ասկէ առաջ իբրեւ գաւառաթերթ կը հրատարակուէր, այս անգամ Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ պիտի հրատարակուի իբր Կրօնաթերթ՝ որուն խմբագրապետը պիտի ըլլայ Տ. Բաբգէն Վ., ու արմաշական բոլոր վարդապետներ պիտի աշխատակցին։ Թերթին հրատարակման նիւթականը ապահովուած է Խօրասանճեան էֆ.ին կողմէ, եւ յառաջիկայ Յունվար 1ին լոյս կը տեսնէ առաջին թիւը։

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ Նարպէյ Խորէն Սրբազանի ազգականներէն Մարկոսեան Պետրոս պէյ, որ ժամանակէ մը ի վեր Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուէր, երկու օր առաջ իր մահկանացուն կնքեց։ Հանգուցեալը 100 տարեկանի մօտ էր։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Տիկնանց Խնամակալութենէն Տիկին Մաքրուհի Իբրանոսեան, իր անձնական տկարութեան պատճառաւ հրաժարական ղրկեր է Ս. Պատրիարքին, աւելցնելով որ իր

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՈՎ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՈՎ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԵՐԵՒԱՆ

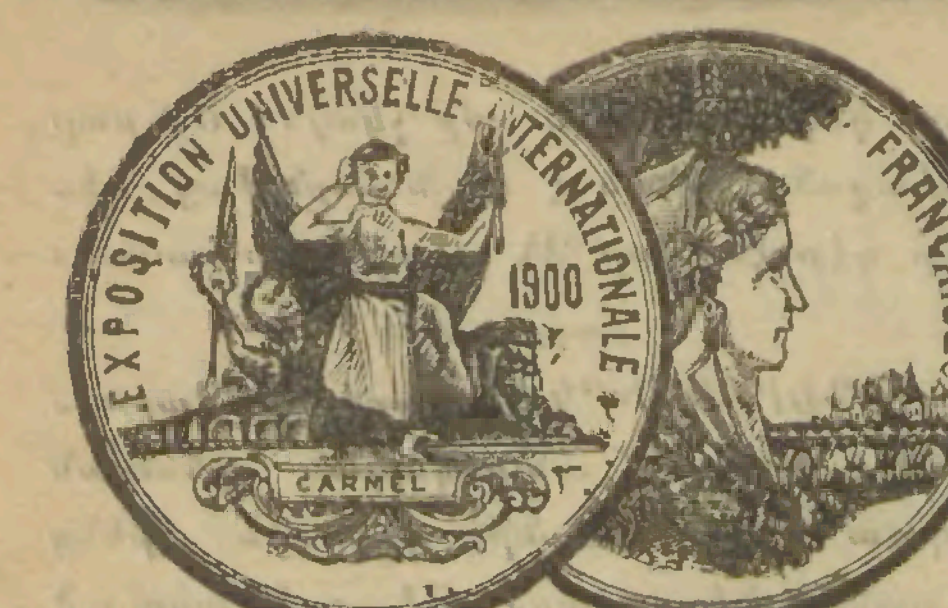
ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՈՎ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԵՐԵՒԱՆ

##

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ **ՔԱՐՄԷԼ** ՕՐԻԱՆԹԱԼ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՕՆԵԱՔ

ՌԻՇՕՆ ԼԸ ՍԻՕՆ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն

Բարիզի քիւլտըէին բրոֆէսէօր Ժ. ՌՈՒՇԷԻ, Պորտոյի գիտութեանց ֆագիւլթէի բրոֆէսէօր ԿԱՅՕՆԻ, Համպուրկի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՕՔԻ Օտէսայի համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՕԻ եւ ուրիշ նշանաւոր բրոֆէսէօրներու կատարած տարրալուծումներէ հաստատուած է թէ մեր արտադրութիւնները

Ստկան են զօրացուցիչ եւ բուժիչ։—ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Գրասենեակ եւ մեծաքանակ Ղալաթիոյ քարափ, Սիթէ Ֆրանսէզ թիւ 145 147։—Էթիքէթին վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը։ 50-36

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

1881 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 8/20Ի ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԻՐԱՏԷՈՎ ԹՈՂՈՒԱԾ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐ

23ՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ — 1904 ՀՈԿՏ.

ՏՈՒՐՔԵՐ	Գաւառներու տեսչութեանց զուտ հասոյթները — 1904 Հոկտ.ի հասոյթները ՕՍՄ. ՈՍԿԻ		1903 Հոկտ.ի հասոյթները ՕՍՄ. ՈՍԿԻ		Հասոյթներու գումար մինչեւ 1904 Հոկտ. 31 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ		Հասոյթներու գումար մինչեւ 1903 Հոկտ. 31 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ	
Ծխախոտ (յեմենեայ հասոյթներ), Աղ, Դրոշմաթուղթ, Ոգելից ըմպելիք, Ձուկ, Մետաքս	127615	20	105764	46	936161	09	913433	71
Ծխախոտ — Րէժիի տուրքը	52834	02	—		615334	02	671084	72
Գալիպոլիոյ հարկին փոխարէն ծխախոտի տասանորդէն մինչեւ 100000 ոսկի սրբուելիք	23103	64	—		96976	78	201581	91
Կիպրոսի հասոյթներուն յաւելուած ծխախոտի տասանորդէն կամ մաքսատան հեւվալէներէն 130000 ոսկի	—	—	—	—	51298	—	51298	—
Թեմետթէփի տուրքին փոխարէն մաքսատան վրայ քաշուած փոխանակագիրներ	—	—	—	—	88682	02	88682	24
Արեւելեան Րումելիի հարկը	12668	86	12668	86	25000	—	25000	—
Սերպիա, Մօնթենեկրօ, Պուլկարիա եւ Յունաստանի բաժին ինկած պարտքը	—	—	—	—	—	—	—	—
Պրեւադէէն դուրս զանազան հասոյթներ	340	48	—	—	1288	75	—	—
Ընդհանուր գումար	216562	20	118433	32	1814740	66	1591080	58

	ՕՍՄ. ՈՍԿԻ		ՕՍՄ. ՈՍԿԻ	
1890 ապրիլ 18/30ի պայմանագրութեան համաձայն $4^0/_0$ փոխառութեան պարտամուրհակին համար վճարուած	215250	—	215250	—
Փոփոխեալ պարտքի եւ Րումէլիի երկաթուղւոյ պարտամուրհակներուն համար Կոստանդնուպոլսոյ եւ Եւրոպայի մէջ պահեստի դրամ	795223	44	576587	20
Սեւեմներու Ամօրդիզմանի եւ երկաթուղւոյ պարտամուրհակ գնելու սահմանուած դրամ	156753	43	488847	57
Կէտք, վարչութեան ծախքերը	128605	48	125334	02
Օսմանեան պանքայի եւ կէտք. վարչութեան սնտուկին մէջ պահեստի դրուած դրամ	518908	31	545061	79
	1814740	66	1951080	58

Կ. Պոլիս, 24/7 Դեկտ. 1904

Նախագահ
Օ. ՀԱՄՏԻ

Ի Դիմաց Վարչական Խորհրդոյ
Խորհրդական պաշտօնեայ
ԹԷՍԹԱ

ՁԿԱՆ ԻՒՂԻ ՊԷՏՔ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

ԴԻՄԵԼ **ԽԱՉԻԿ ՓԷՍՃԵԱՆԻ** ԴԵՂԱՐԱՆԸ

Պոլիս Մահմուտ Փաշա Պազի, պողպաճեկիւն դէմ թիւ 261

Դեղարանս նկատելով որ Պոլսոյ կաքեւոր և կեդրոն մէկ տեղը գտնուելուն առթիւ, Մօրինայի ձկան իւղի մասին եղած խնդրանքները հետզհետէ չատցած են, ասոյն խնդրանքներուն և ի մասնաւորի Ազնիւ յաճախորդաց գոհացում մը տալու և փոքր ինչ ծառայութիւն մը մատուցանելու համար, աւրախ եմ այս անգամ յայտարարելու թէ՝ մասնաւոր յանձնարարութեան մը համաձայն բերել տուած ըլլալով ԲԷԹԷՐ-ՄՕԼԼԷՐԻ Մօրինայի ձկան իւղէն առաջին տեսակը, ԱՌԱՆՑ ՀՈՏԻ կը ծախուի Դեղարանս՝ թէ՝ մասնաւոր շիշերու մէջ և թէ քաշով, ամէնէն փափկակազմ առամոքոց համար իսկ խիստ ախորժելի ըլլալով, թէ՝ մեծերու և թէ՝ տկարակազմ պզտիկ տղայոց։ Ուստի ամէն անոնք՝ որոնք կը փափաքին խմել թէ՝ աժան և թէ առանց հոտի զուտ և անխառդախ ձկան իւղ, թող հաճին դիմել դեղարանս, զէթ մէկ անգամուան փորձով մը սաւուցելու մեր խօսքերուն ճշտութիւնը։

Դեղարանս այս առթիւ եւս նկատելով որ քիչ ժամանակուան մէջ պատիւը ունեցաւ իրապէս գնահատուելու արգոյ հասարակութենէն, առկէ քաջալերուելով պէտք կը զգայ իր շնորհակալութիւնը և նպաստակը կրկին ներկայացնելու հանրութեան։

ՆՊԱՍՏԱԿ.—Թաճ ձգել յաճախորդները միշտ՝ դեղերու թարմութեամբ, և արուեստին խղճամիտ գործադրութեամբ։

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ.—Մաքրութիւն, ազանեխման դրութիւն և պարկեշտութիւն դեղագործիս սկզբունքը եղած են միշտ։

Եւրոպական առն մը հետ ալ բանակցած ըլլալով, ամէն չորեքշ. Ջուր. ցեքիւլական թարմ պատուաստի բիւպեր (աչք գումէմ) կը հասնին բոսթայով։

Ցիչենք նաեւ ամէն օր Դեղարանս յաճախող Հայ և օտարազգի բժիշկներէն մասնաւորապէս ծանօթ ԲԺԻՇԿ ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ ԷՖ.՝ որ ամէն Գշ. Եշ. Շբ. օրերը ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ իր ծանօթ փորձառութեամբ և մասնագիտութեամբ, դեղարանիս մասնաւոր դարմանատունը։ ԴԵՂԱՐԱՆՍ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՍՊԱՍ 50—19

ՍԱՄՈՍԻ ԻՇԽԱՆԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱՐՏՕՆՈՒԹԵԱՄԲԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ցայսօր Սամոս կղզին «Մավրոնեօս» անուն արհեստական վարժարանին

Այս վիճակահանութեան տոմսերը կորզու 1250 թիւէ բաղկացած են, և իւրաքանչիւր թիւ եւս ութը ընդհանուր թիւերու բաժնուած ըլլալով, ընդամենը 10,000 տոմսակներ կան, որոնք ծոթը անգամէն պիտի քաշուին, եւ որոնց ամէնքն ալ պիտի շահին։ Առաջին պարգեւը 6000 ոսկի է։

Ամբողջ տոմսին գինը, իւրաքանչիւր վիճակահանութեան տեսն երկու մէճիտ է, կէսը՝ մէկ, եւ մէկ չորրորդը՝ կէս մէճիտ։

Առաջին վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի 5 դեկտ. 320ին։ Հրապարակ հանուած տոմսերը կը ծախուին բոլոր լումայափոխներու խանութները, իսկ կեդրոնատեղին է Պոլիս, Ենի-Ճամի, Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղին կից՝ Թիւմլէան Վասիլիատիսի թիւ 11 վաճառատունը, ուր կարելի է դիմել այս մասին աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ առնելու համար։ 10—5

ՁԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ ՍԻԿԱՐԻ ԹՈՒՂԹ

ԹԻՒ 14 ԹԻՒԹԻՒՆ ԿԷՕՄՐԻԿԻ ԹԻՒ 14

Այս օրկառի թուղթերը որոնք խառիտ նիւթէ կը կրեն, իրենց ընտիր տեսակութեան հետեւանօք մեծ յաջողութիւն գտած ըլլալով, շատ մը կեղծերը երեւան եկած են, կեղծարարներու դէմ օրինական միջոցներ ձեռք առնուած են թէեւ, բայց կը յանձնարարուի յարգոյ յաճախորդներուն ալ, որ մասնաւոր ուշադրութիւն ընեն նոյն թուղթերու տեսակին, ինչպէս նաեւ Թիւթիւն կէօմրիւկի թիւ 14, մեր վաճառատան յատուկ վաճառանիշին, որովհետեւ ծխառ վաճառներէ ամենք աւելի առատ շահելու փափաքով, յաճախորդները կը խաբեն, եւ մեր ընտիր ու զուտ թուղթին տեղ վար տեսակ և կեղծ թուղթեր քըշել կ'ուզեն։ Ամէն պարագայի մէջ կրկին ու կրկին կը յանձնարարուի մասնաւորապէս ուշադրութիւն ընել խառիտ նիւթին, և թիւ 34 Թիւթիւն կէօմրիւկի պաշտօնական վրայ իր վաճառատան վաճառանիշին։ 78-36

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Օսմ. Հանր. Պարտուց Թողուեալ հասոյթներու Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կ'իմացնէ թէ դրոշմաթուղթի նոր կանոնագրին 73րդ յօդուածին համաձայն «1310 Ռամազան 5 թուակիր կանոնագրէն մինչեւ ներկայ կանոնագրին գործադրման թուականը օրինական տրամադրութիւններու հակառակ յօրինուած թուղթերուն մուրհակները եթէ այն կանոնագրին հրատարակման թուականէն սկսեալ մինչեւ վեց ամիս ժամանակ վարչութեան ներկայացուին, այն ատենուան կանոնագրին համաձայն պահանջելի դրոշմատուրքը միայն պիտի վճարին։ Այս վեցամսեայ պայմանաժամուն լրանալէն վերջը, դատարաններու և կառավարական պաշտօնատուններու ցոյց տրուած այն թուղթերն ու մուրհակները, որոնք օրէնքի հակառակ պատրաստուած են, ներկայ կանոնագրին տրամադրած տուրքերն ու դրամական տուգանքները պիտի վճարեն։»

Այս պայմանաժամը սկսած ըլլալով 1/14 յունիսէն, օրինաւոր դարձնել ուզուած թուղթերն ու մուրհակները պէտք է ներկայացնել Կեդր. Վարչութեան Դրոշմաթուղթի դիւանին, ուր պիտի կատարուին պէտք եղած օրինական ձեւակերպութիւնները վերոյիշեալ պայմաններուն մէջ։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

12/20 յունիս 1904/1320 50—42

ՓԱՍՏԱԲԱՆ Կ. ՍՕԼԱԽԵԱՆ ԷՖ. որ կը պաշտպանէ ամէն կերպ դատեր դիւրամատչելի պայմաններով, փոխադրուած է Սուլթան Համամ, Գաթըրճըօղլու բասաժ, թիւ 90—91, ուր սանդուխէն զատ կայ նաեւ ծրի վերելակ (ascenseur)։

*

ՕՐԻՆԱՑ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ կամ ուղեցոյց վաճառականի եւ ամէն անձնաւոր՝ գրեց փաստաբան Կ. Սօլախեան էֆ., գին երկու հատորին 20 ղշ.։ Ամէն գրավաճառի քով կը գտնուի, մեծաքանակ ուղղողներու կարեւոր զեղչ։ Դիմել հեղինակին գրասենեակը, բասաժ Գաթըրճըօղլու, թիւ 90—91։ 9—5

ԽԱՉԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէճէ միւպայէա օլընաճագ Թուզլա վէ մէրմէր քիւրէճի վէ սաիրէ մահը հալին ալթընճը բազար իրթէսի կիւնիւ նիւզաէ իւչ թէնզիլի պիլզապաւլ իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան, իթայա թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթահըպէն, նիհայէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճելիլէի միւչաւիրլէյհայա կէլմէլէրի։ 3—2

Ֆի 2 քեանունը էվվէլ սէնէ 320

∴

Խազինէի Խասսաի Շահանէճէ միւպայէա օլընաճագ եաղըը Պօրթըն վէ խախոտ Գազաթը ճիպէսինէն պէհէր գանթարը, մէճիտի եիկիրմի զրուշ հիսապըլա 14 ղշ. Ֆիյաթըլա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, մահը հալը րումինին Ցինճի չարշէնպէհ կիւնիւ իհալէի էվվէլիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան, իթայա թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթահըպէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ 10ա գատար Խազինէի ճելիլէի միւչաւիրլէյհայա կէլմէլէրի։ 3—2

Ֆի 5 քեանունը էվվէլ սէնէ 320

ՀԱՃԻ ՍԱՐԻՄ ՈՐԴԻՔ

Վաճառատուն օսմանեան եւ եւրոպական շաքարեղէններու

Բերա, Թագսիմ, թիւ 52 և 54

Այս հանրածանօթ վաճառատունը որ բազմապատկած է իր բոլոր ապրանքի տեսակները, կը պատրաստէ նաեւ հարսնիքներու, կնունքներու, անուան հանդիսութեանց, ինչպէս նաեւ նմանօրինակ ամէն առիթներու մէջ պէտք ըլլալիք շաքարի, անուշեղէնի, լիքէօրներու եւ ուրիշ նիւթերու հայթայթումը, ինչպէս նաեւ սպասարկութիւնը։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— «Հաճի Սարիմ որդիք» վաճառատունը ո՛չ Բերայի մէջ, ո՛չ ալ ուրիշ տեղ մասնաճիւղ ունի։ 100— 60

Ծարտնախանի

Թէյը, որ այսօր գրեթէ բոլոր ժողովրդոց գլխաւոր ըմպելին դարձած է, ո՛րչափ բազմաթիւ տեսակներ ունի որ, արդարեւ գործածողներուն համար բաւական դժուար է լաւ ընտրութիւն մը ընել։ Այդ տեսակներէն ոմանք նշանաւոր են իբր ախորժահամ և քաղցրաբոյր, ոմանք ալ թէեւ նոյնքան ախորժելի համ ու հոտ չունին, գերազանց են սակայն իբր կազդուրիչ եւ զօրացուցիչ. վերջապէս իւրաքանչիւր թէյ իր սեփական յատկութիւններն ունի, որոնք զինքը կը զանազանեն ուրիշ տեսակներէ։

Սակայն կայ թէյ մը, որ այդ յատկութեանց ամէնէն կարեւորները կը միացնէ իր վրայ՝ այսինքն գոյն, համ, հոտ և մանաւանդ կազդուրիչ եւ զօրացուցիչ անզուգական ազդեցութիւն մը, եւ այդ թէյն է Ճաբոնի թէյը

որ այդ յատկութեանց շնորհիւ կը յարմարի ամէ՛ն տարիքի ու կազմութեան, ամէ՛ն կլիմայի եւ եղանակի եւ ամէն ճաշակի։

Եւրոպական եւ Իտալական թէյի մեծ վաճառատունն, իր բազմաթիւ յաճախորդաց ծառայութիւն մը մատուցանելու համար, այս անգամ մեծաքանակ ներածած է ճարոնական զուտ թէյ մասնաւոր եւ իսկական սալփերով եւ կը հրաւիրէ օգտուիլ այս առիթէն բոլոր անոնք, որ կը փափաքին ունենալ թէյ մը

Համով հոտով, առողջապահիկ եւ կազդուրիչ։

Սոյն վաճառատան մէջ կան նաեւ հնդկական, չինական Սէյլանի եւ Ճավայի ամենալաւ տեսակ թէյեր։

Ուշադրութիւն մարգային 40—15

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ 1828-1829ԻՆ

L'UNION DE PARIS 1828

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ 1828-1829

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրեալ դրամագլուխ	22	միլիոն ֆրք
1903ին գանձուած ապահովագին	25	միլիոն »
Մինչեւ 1903ի վերջը հատուցուած վնաս	284	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	119	»

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Ընթացիկ ապահովագրութիւնք	278	միլիոն ֆրք.
1903ին գանձուած ապահովագին	12	» »
Մինչեւ 1903ի վերջը հատուցուած վնաս	130	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	$161^1/_2$	» »

որ ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին հետ կը համեմատի 100ին 60— ինչ որ «Իւնիօն»ի ապահովագրելոց կ'ընծայէ հսկայ երաշխաւորութիւն մը ՈՐՈՒՆ ՆՄԱՆԸ ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ԳՏՆԵԼ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾՈՂ ՈՒՐԻՇ ՈՐԵՒԷ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՔՈՎ։— Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ոեւէ՝ ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով «Իւնիօն»ի ապահովագրուողք ՋԵՐԾ են այն վճասներեն եւ յուսախաբութիւններեն որոց կենթարկուին միշտ այն անձինք, որք շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒՌԻ ՈՒ ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ։

Թուրքիոյ եւ Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Պետ կենաց ճիւղին ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Սթամպօլ, Սուլթան-Համամ, Քաթըրճը Օղլու բասաժ։

Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա, Ինայէթ խան. Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 20—10

ՇԷՆՔ ՇԻՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՄԵՐ ԱՒԵՏԻՍԸ

ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
ՃՇԴԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

Այլեւս թող չը մտմտան չէնք շինել փափաքողները. բաւական է որ կանխաւ դիմեն վկայեալ ճարտարապետ Սարրաֆեան եղբարց, որք տալը տուրէ ի վեր, ինչպէս եւ ցարդ, Ախըրգաբուի Տարխանէնայի Օսմանիյէ Ատաղձի մեծ գործարանին իբր մասնաւոր ճարտարապետ, բազմաթիւ չէնքեր շինած եւ ամենուն գնահատման արժանացած ըլլալով, այս անգամ ընդարձակած են իրենց գործառնութիւնները հաստատելով Ալխատանոց-Դրասենեակ մը եւս Պահչէ Գափու, Սթամպօլ խան Ն. 6 եւ 7 ի դիւրութիւն արգոյ յաճախորդաց։ 30—14

ԹԵՐԹՕՆ «ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի (245

ՄԱՐՍԷԼ

ԿԱՄ

ԳԱՂՏՆԻՔ ՆՈՐ ԲԱՐԻԶԻ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

12

Տամինեք եթէ քիչ մը խորհելու ըլլար, դիւրաւ պիտի կրնար գուշակել թէ Պ. Բոլիքէնիւ իրաւունք ունէր առանկ բարկութիւն մը ցոյց տալու։ Այս մարդուն արտեւլիք բազմարդութիւնները ա՛յն աստիճան զգալի էր եւ ա՛յն ատենն նուրբ պէտք էին ըլլալ, որ Մարսէլի պէս իր բերնէն ելած իւրաքանչիւր խօսքը կշռող մարդ մը տեղ գտած ամարդութիւն պիտի քաշէր խօսք համեղէլու։ Եւ սակայն, երբ խօսքը Տամինէքի պէս անփափկանկատ մարդ մըն էր, այն ատեն բնական է որ իր խօսքերը իբր նախատինք ընդունէին Բոլիքէնի կողմէ։

Համբաւաւոր տապկախօս Լաֆոնթէն յանձնարարած է որ ո՛չ ոք իրեն չվերաբերող խնդիրներու եւ խօսքերու մէջ չմտնէ։ Այս արամադրութիւնը օգտակար է մանաւանդ կուսակրօն եւ վճռերու պարագային, ինչպէս Բոլիքէնի այս խնդրոյն մէջ, ուր բնական էր որ իր կնոջ մէջ խառնուող մէկը չպիտի ուզէր որ իր ցաւերը ուրիշ մէկը գիտնար։

Այո՛, Տամինէք յետոյ ինքն ալ զգաց թէ սխալ մը գործած էր, եւ ջանաց ուղղել զայն։

Բայց ո՛ւր գնել Բոլիքէնի Մարսէլի նկատմամբ ըրած նախատինքը, Տամինէք կրնա՞ր հանդուրժել սա։ Ուստի մենամարտի պատրաստուեցաւ, երբ այդ գոյն գիտակցութիւն պիտի քաշէր խօսք հանդուրժելու։ Եւ սակայն, երբ խօսքը Տամինէքի պէս անփափկանկատ մարդ մըն էր, այն ատեն բնական է որ իր խօսքերը իբր նախատինք ընդունէին Բոլիքէնի կողմէ։

կը բնաւ տանիկ հոգեկրոյթի յարմար չէր, եւ ամենուրեք տերեւաթափը տխուր տեսարան մը կը պարզէր։

Երբոր Շամբինի կամուրջը հասան, Պ. Բոլիքէն դէպի ձախ դարձաւ, եւ գետին մօտ գտնուող ծառաստանին մէջ մտաւ։ Եւ յետոյ տուփը հանելով, երկու հատ կարճ զարդաբիններ հանեց։ Ասոնք շատ յարմար զէնքեր էին վայրի խաղերու յատուկ օրսորդութեան համար։

Հրամանատարը.—Քանի որ Պ. Մարսէլ ձենէ ուրի՛նչ պահած է, հարկաւ տեղեակ էք նաեւ մեր մենամարտի պայմաններուն։ Եւ բնա՛ւ բան մը չպիտի փոխեմ այս պայմաններուն մէջէն։ Անա՛ քսան քնտակ պարունակող տուփ մը. սասնական հատ առնենք անոնցմէ. ընտրէ զարդաբիններէն մէկն ալ։

Տամինէք առաւ զարդաբիններէն մէկը։ Եւ ասանց բան մը ըսելու, գընտակները դրպանը լեցուց։ Մովայի սպան չարունակելով իր խօսքը.

—Դուք թերեւս չէք ճանչնար այս երկիրը։

Քանասացին նշանով մը հասկցուց թէ արդարեւ չէր ճանչնար։

Հրամանատարը.—Ես կը ճանչնամ, Մալէնի գետին երկու կողմերը շատ մը ծառաստաններ կան։ Անտառներուն միւս կողմը կը տանինք։ Այսքան միջոց մեզի կը բաւէ։ Դուք ձեր զէնքով ծառը պիտի կենաք։ Ես ալ կամուրջը անցնելով դիմացի կողմի անտառը պիտի երթամ։ Երբոր դիմացի կողմը անցնելուս՝ հրացանս վեր վերցընեմ, պէտք է հասկնաք թէ մենամարտը սկսած է։ Երկուքս ալ իրաւունք ունինք ուզածնուս պէս պահուըտելու ծառերուն մէջ, եւ ուզածնուս պէս պարպելու հրացանները։ Եթէ մինչեւ փամփուշտներուն սպառիլը, երկուքէս մէկը չմեռնի, այն ատեն մեր անհաշտութիւնը ցուցուցած պիտի ըլլայ։

Տամինէք.—Կ'ընդունիմ ձեր առաջարկած պայմանները։

Ու ծովային սպան ուսը առնելով հրացանը, սկսաւ քալել։ Մենամարտը չատ լուրջ հանգամանք մը առած էր։ Տամինէք վայրկեան մը մինակ մնալուն՝ վարանեցաւ։ Մտածեց հանկէ ելլել երթալ եւ մինակ թողուլ Բոլիքէնը։ Այս կերպով աւելի խելացի ընթացք մը ցոյց տուած պիտի ըլլար, բայց Բոլիքէնի մէկ քանի խօսքերը՝ իր սրտին դպած էին. ասկէ զատ, յատկապէս Մարսէլի եւ Բոլիքէնի միջեւ մենամարտ մը անխուսափելի ըլլալուն, ամէն պիտի ըլլար որ հիմակուընէ առաջքը առնուէր։

—Եթէ այս հրամանատարը մեռցընեմ, յանցանքը իրը եղած պիտի ըլլայ, քանի ինքնիրեն Տամինէք, և այս կերպով թերեւս հանգստացնել կրնամ սկսաւ լեցնել իր հրացանը։ Ցետոյ գետակերը մօտեցնելով ձեռքը հրացանին թէթեւկին անցուց, և սկսաւ իր հակառակորդին նայիլ։

(Շարունակելի)